

فواعل شمس

www.ketab.ir

مرکز تحقیقاتی جوادالائمه علیه السلام
مؤلف: محمود حسین زاده خراسانی

عنوان و نام پدیدآور	:	قواعد تفسیر / مولف محمود حسین زاده خراسانی : [به سفارش] مرکز تحقیقاتی جواد الائمه علیه السلام.
مشخصات نشر	:	قم: سیدجمال الدین اسدآبادی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۲۷۰ ص.
شابک	:	۹۰۰۰۰ ریال ۲-۷۳-۵۶۶۰-۹۶۴-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۲۶۱.
موضوع	:	تفسیر — فن
موضوع	:	تقاسیر
رده بندی کنگره	:	BP۹۱/۵/ق۹ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۱۷۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۱-۹۵۱۵

نام کتاب: قواعد تفسیر

مولف: محمود حسین زاده خراسانی

ناشر: سید جمال الدین اسدآبادی

صفحه آرایی: سید محمد حسینی کرانی

شمارگان: ۱۰۰۰

قطع / صفحه: رقعی / ۲۵۶ص

چاپ: قلم

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: تابستان ۱۳۹۳

بها: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۲-۷۳-۵۶۶۰-۹۶۴-۹۷۸

مرکز پخش: قم، خیابان ارم کوچه ۱۶ پ ۲۸

تلفن: ۰۲۵۳-۷۸۳۷۱۶۳-۴

WWW.Emamjavad.com

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز تحقیقاتی آموزشی جوادالائمه علیه السلام می باشد.

فهرست

مقدمه..... ۱۵

بخش اول: کلیات

فصل اول: تاریخچه..... ۲۱

فصل دوم: مفهوم شناسی لغوی و اصطلاحی واژه تفسیر و قواعد..... ۲۳

مبحث اول: مفهوم شناسی لغوی و اصطلاحی واژه قواعد..... ۲۳

مفهوم شناسی لغوی واژه قواعد..... ۲۳

مفهوم شناسی اصطلاحی واژه قواعد..... ۲۵

مبحث دوم: کارکرد های واژه تفسیر..... ۲۶

مبحث سوم: مفهوم شناسی لغوی و اصطلاحی واژه «تفسیر»..... ۲۷

مفهوم شناسی لغوی واژه تفسیر..... ۲۷

مفهوم شناسی اصطلاحی واژه تفسیر..... ۲۸

مبحث چهارم: واژه تفسیر در قرآن و حدیث..... ۲۹

واژه تفسیر در قرآن..... ۲۹

واژه تفسیر در حدیث..... ۳۰

مبحث پنجم: تمایز تأویل و واژه تفسیر..... ۳۰

الف) واژه شناسی تأویل..... ۳۱

۱. برگشت دادن چیزی به سوی هدف آن..... ۳۲

۲. تأویل به معنای تفسیر..... ۳۲

۳. تأویل به معنای عاقبت..... ۳۲

ب) مفهوم اصطلاحی تأویل..... ۳۴

دیدگاه های معنا گرایانه تأویل..... ۳۵

۱. تأویل به معنای تفسیر..... ۳۵

۲. تأویل به معنای تبیین متشابه..... ۳۵

۳. تأویل به معنای برگرداندن لفظ آیه از معنای ظاهری به معنای غیر ظاهری:

..... ۳۶

۴. تأویل به معنای بطن..... ۳۶

۵. تأویل به معنای بیان معانی از راه اشاره و رمز (تفسیر باطنی) ۳۷
- دیدگاه‌های وجودگرایانه تأویل ۳۸
۱. تأویل به معنای وجود عینی خارجی ۳۸
۲. تأویل به معنای حقیقت عینی خارجی ۳۹
- ج) بررسی تفاوت تأویل و واژه تفسیر ۳۹
- ۱- تساوی ۳۹
- ۲- تباین ۴۰
- ۳- عام و خاص مطلق ۴۰
- بیان نظریه مختار ۴۱
- فصل سوم: تعریف قواعد تفسیر** ۴۲
- بررسی و جمع‌بندی ۴۳
- فصل چهارم: تفسیر بر اساس قرائت‌های معتبر** ۴۴
- ۱- جواز تفسیر قرآن بر اساس شرط ۴۵
- ۲- جواز تفسیر قرآن بر اساس قرائت متواتر مسلمانان ۴۷
- فصل پنجم: رابطه هرمنوتیک و تفسیر** ۴۸
- مبحث اول: مفهوم شناسی واژه هرمنوتیک ۴۸
- مفهوم شناسی لغوی ۴۸
- مفهوم شناسی اصطلاحی ۴۸
- بررسی و نتیجه‌گیری ۵۰
- مبحث دوم: تبارشناسی هرمنوتیک ۵۰
- اول: هرمنوتیک بی‌نام ۵۱
- دوم: هرمنوتیک کلاسیک ۵۲
- سوم: هرمنوتیک رمانتیک ۵۲
- چهارم: هرمنوتیک فلسفی ۵۲
- نقد و بررسی ۵۴
- مبحث سوم: هرمنوتیک در ایران ۵۸

مبحث چهارم: نگاهی تطبیقی بین تفسیر قرآن و هرمنوتیک	۵۹
فصل ششم: دسته بندی قواعد (روش این کتاب در تقسیم قواعد)	۶۱
بخش دوم: قواعد معناشناسی وازگانی	
مقدمه	۶۵
فصل اول: تأثیر اقسام وضع در تفسیر قرآن	۶۷
مبحث اول: وضع و اقسام آن	۶۷
وضع	۶۷
اقسام وضع	۶۷
مبحث دوم: کیفیت وضع الفاظ قرآنی	۶۸
فصل دوم: لغت شناسی	۷۰
مبحث اول: لغت شناسی عصری (مقارن نزول)	۷۰
حجیت قول لغوی در فهم معانی واژگان	۷۳
مبحث دوم: تکیه نکردن بر سنت معنایی ذهنی	۷۴
مبحث سوم: ریشه یابی دقیق واژگان	۷۵
مبحث چهارم: دگرگونی های زبان و نقش آن در فهم مفردات قرآن	۷۸
تحول تنویرها و فهم مفردات قرآن	۷۹
مبحث پنجم: حقیقت و مجاز	۸۱
۱- حقیقت	۸۱
الف) تصریح واضع	۸۱
ب) تبادر	۸۱
ج) اطراد	۸۲
د) صحت حمل لفظ بر معنا	۸۲
۲- مجاز	۸۳
اقسام مجاز	۸۳
وقوع مجاز در قرآن	۸۴
مبحث ششم: وجوه و نظائر	۸۶
تفاوت دیدگاه ها در قاعده وجوه و نظائر	۸۷

- تفاوت «وجه و نظائر» با الفاظ مشترک و مترادف ۸۹
- مبحث هفتم: سیاق واژه ای ۹۰
- سیاق در لغت ۹۰
- سیاق در اصطلاح ۹۱
- مبحث هشتم: مترادف ۹۵
- دیدگاه های متفاوت در مورد وجود «ترادف» ۹۶
- ادله قائلین به عدم وجود مترادف در لغت و قرآن ۹۷
- قواعد فرعی ۱۰۰
- مبحث نهم: قاعده اشتراک ۱۰۱
- اسباب اشتراک ۱۰۲
- راهکارهای ابهام زدایی از الفاظ مشترک ۱۰۳
۱. ابهام زدایی در مشترک معنوی ۱۰۳
۲. ابهام زدایی در مشترک لفظی ۱۰۴
- مبحث دهم: قاعده مفهوم و منطوق ۱۰۶
- اقسام منطوق ۱۰۷
- اقسام مفهوم ۱۰۹
- مبحث یازدهم: قواعد اظهار و اضمار ۱۱۴
- مبحث دوازدهم: توجه به اصطلاحات خاص هر زبان ۱۱۵
- کنایه ۱۱۵
- تعریض ۱۱۷
- تضمین ۱۱۸
- مبحث سیزدهم: تذکیر و تأنیث ۱۲۰
- نظریه شیعه امامیه ۱۲۱
- نظریه اهل سنت ۱۲۱
- مبحث چهاردهم: مفرد و جمع ۱۲۴

بخش سوم: قواعد معناشناسی گزاره ای

- مبحث اول: قاعده مجمل و مبین ۱۲۸
- مجمّل ۱۲۹
- سبب های ایجاد اجمال در کلام ۱۲۹
- مبیین ۱۳۱
- مبحث دوم: قاعده تخصیص و تقیید ۱۳۱
- الف: تخصیص ۱۳۲
- الفاظ و صیغه های عام و خاص ۱۳۳
- (۱) لفظ کل، جمیع، ای و ۱۳۳
- (۲) وقوع نکر، در سبقت نهی و نفی ۱۳۳
- (۳) جمع و مفرد محذوف الی لام ۱۳۳
- تخصیص عمومات قرآن بر سبب آخر واحد ۱۳۴
- اشکالات این تخصیص و پاسخ ها ۱۳۵
- معنای مخالفت با قرآن ۱۳۸
- ب: تقیید ۱۳۹
- مبحث سوم: قاعده حصر ۱۴۱
- راه های حصر ۱۴۲
- مبحث چهارم: قاعده تقدیم و تأخیر ۱۴۳
- علل تقدیم و تأخیر ۱۴۴
- مبحث پنجم: قواعد عطف ۱۴۷
- مبحث ششم: قاعده نسخ ۱۴۹
- نسخ در لغت ۱۵۰
- نسخ در اصطلاح شرع ۱۵۱
- حکمت نسخ ۱۵۱
- امکان نسخ ۱۵۲

- تفاوت دیدگاه قدام و متأخرین در خصوص نسخ ۱۵۳
- تفاوت نسخ با تخصیص ۱۵۴
- تفاوت نسخ با بدا ۱۵۵
- میزان آیات منسوخه ۱۵۵
- انواع نسخ در قرآن ۱۵۷
- نسخ قرآن بوسیله سنت ۱۵۹
- قاعده هفتم: قاعده ارجاع متشابهات به محکومات ۱۶۰
- معنای لغوی ۱۶۰
- معنای اصطلاحی ۱۶۱
- تعداد آیات متشابه ۱۶۱
- فائده آیات متشابه ۱۶۲
- ۱- نارسایی «تعبیرات و الفاظ» در محدودیت اندیشه انسان ۱۶۲
- ۲- ایجاد انگیزه تحقیق و بررسی در مفسران ۱۶۳
- ۳- توجه دادن به مفسرین الهی ۱۶۳
- منشأ تشابه، اقسام و نمونه‌های آن ۱۶۳
- منشأ ابهام در الفاظ مفرد ۱۶۴
- منشأ ابهام در الفاظ مرکب ۱۶۴
- روش مواجهه با متشابه ۱۶۶
- مبحث هشتم: قاعده سیاق گزاره ای ۱۶۷
- مفهوم‌شناسی سیاق ۱۶۸
- سیاق در اصطلاح ۱۶۸
- گونه‌های مختلف سیاق ۱۶۹
- دلایل اعتبار سیاق ۱۷۰
- شرایط تحقق سیاق ۱۷۱
- الف) ارتباط صدوری یا پیوستگی در نزول ۱۷۱

- ۱۷۱..... (ب) ارتباط موضوعی جملات
- ۱۷۲..... (ج) عدم تعارض سیاق با قرینه قوی تر
- ۱۷۴..... کارکردهای سیاق
- ۱۷۴..... ۱- تبیین مجمل
- ۱۷۵..... ۲- ترجیح محتمل
- ۱۷۶..... مبحث هشتم: قاعده جری
- ۱۷۷..... مفهوم شناسی
- ۱۷۷..... (الف) معنای لغوی جری (و تطبیق)
- ۱۷۸..... (ب) معنای اصطلاحی جری و تطبیق
- ۱۷۸..... بررسی تمایز قاعده جری از مفاهیم دیگر
- ۱۷۹..... تفاوت قاعده «جری» و «أول» از نظر برخی متأخرین
- ۱۷۹..... تفاوت قاعده «جری» و «عن
- ۱۸۰..... راهکارهای استفاده از قاعده جری
- ۱۸۱..... (الف) جری و تطبیق با کمک قرائن عقلی (آیات و روایات)
- ۱۸۱..... (ب) جری و تطبیق با کمک قرائن غیرنقلی
- ۱۸۱..... کاربردهای قاعده جری در روایات
- ۱۸۱..... ۱. بیان مصادیق الفاظ عام
- ۱۸۲..... ۲. بیان مصادیق الفاظ مطلق
- ۱۸۲..... (الف) تعیین مصادیق فردی
- ۱۸۳..... (ب) تعیین مصادیق از نظر حالات و افعال
- ۱۸۴..... دلایل قاعده جری
- ۱۸۵..... (الف) دلیل عقلی (برهان خلف)
- ۱۸۶..... (ب) آیات قرآن
- ۱۸۷..... (ج) احادیث
- ۱۹۰..... جاعلان تطبیقات ناروا

۱۹۳.....	مبحث دهم: توجه به سبب نزول
۱۹۵.....	فائده سبب نزول
۱۹۷.....	میزان استفاده از روایات اسباب نزول
۱۹۹.....	راه های شناسائی اسباب نزول
۲۰۰.....	مبحث دهم: معناشناسی متناظر متن (لزوم تفسیر موضوعی)
۲۰۰.....	انسجام و همگرایی و ارتباط معنایی
۲۰۳.....	مبحث دوازدهم: عدم مخالفت تفسیر قرآن با مفاهیم قطعی
۲۰۳.....	عدم مخالفت با سنت قطعی
۲۰۴.....	عدم مخالفت با مطالب قطعی عقلی
۲۰۵.....	نقشهای مختلف عقل به عنوان منبع تفسیر
۲۰۵.....	الف) قرینه حمل بر خلاف ظاهر
۲۰۵.....	ب) نقش تبیینی و توضیحی
۲۰۶.....	ج) کشف استلزامات
۲۰۶.....	عدم مخالفت با علوم تجربی قطعی

بخش چهارم: معناشناسی فرائد متن

۲۱۱.....	فصل اول: مفهوم و تبارشناسی تفسیر ارگانیک یا ساختاری
۲۱۲.....	مبحث اول: مفهوم تفسیر ارگانیک یا ساختاری
۲۱۳.....	تبار شناسی
۲۱۶.....	مبحث دوم: دیدگاه ها
۲۱۶.....	دیدگاه نخست: تناسب در آیات هم نزول
۲۱۶.....	دیدگاه دوم: تناسب آیات همجوار
۲۱۷.....	دیدگاه سوم: عدم ارتباط آیاتی که موضوعات جداگانه دارند
۲۱۸.....	دیدگاه چهارم: جامعیت واحد در هر سوره (معناشناسی فراگیر)
۲۱۹.....	فصل دوم: مبانی و پیش فرض ها
۲۱۹.....	مبحث اول: ادله توقیفی بودن ترتیب آیات قرآن
۲۱۹.....	۱- دلیل قرآنی

- ۲- سیره پیامبر ﷺ ۲۱۹
- ۳- دلائل روایی ۲۲۰
- ۴- دلیل عقلی ۲۲۱
- ۵- دلیل بلاغی (اصل ضرورت انسجام در سخن) ۲۲۱
- مبحث دوم: اشکالات مخالفین ساختار هندسی ۲۲۲
۱. قرآن برحسب وقوع حوادث مختلف نازل شده است ۲۲۲
۲. اسلوب ویژه قرآن انتقال از موضوعی به موضوع دیگر است ۲۲۳
- فصل سوم: قواعد و ابزارهای کشف مقاصد سوره‌ها** ۲۲۵
- مبحث اول: قاعده سیاق سوره ۲۲۵
۱. سیاق آیات درین سوره ۲۲۵
۲. سیاق حاصل شده از ارتباط به آخر هر سوره با آیه اول سوره بعد ۲۲۶
- نقد و بررسی نظریه فوق ۲۲۶
- مراحل به دست آوردن سیاق ۲۲۷
- مبحث دوم: اسم سوره ۲۲۸
- ادله اثبات توقیفی بودن اسامی سوره‌ها ۲۲۹
- مبحث سوم: آیات آغازین و پایانی سوره‌ها ۲۳۲
- مبحث چهارم: فضای نزول سوره ۲۳۳
- فرق سبب نزول با فضای نزول ۲۳۴
- راه‌های دست‌یابی به «فضای نزول» ۲۳۴
- مبحث پنجم: سبب نزول ۲۳۶
۱. آگاهی از مدلول صحیح آیات و نقش آنها در تشخیص موضوع سوره ۲۳۷
۲. درک ارتباط صدر و ذیل آیه و به تبع آن فهم غرض سوره ۲۳۸
۳. نقش مستقیم «سبب نزول» در تعیین غرض سوره ۲۳۹
- مبحث ششم: مکی یا مدنی بودن سوره ۲۴۰
- مکی یا مدنی بودن، ابزار «تحدید» موضوع است نه «تعیین» موضوع ۲۴۲
- مبحث هفتم: واژه‌های کلیدی سوره ۲۴۳

۲۴۴.....	راه شناخت کلمات کلیدی.....
۲۴۴.....	نکاتی در خصوص این قاعده.....
۲۴۶.....	مبحث هشتم: فضائل و خواص سوره‌ها.....
۲۴۷.....	احادیث موضوعه درباره خواص سوره‌ها و آیات نورانی.....
۲۴۸.....	رابطه فضیلت سوره و غرض آن.....
۲۵۰.....	مبحث نهم: حروف مقطعه و اغراض سوره‌ها.....
۲۵۳.....	مبحث دهم: قصه‌های قرآن و اغراض سوره‌ها.....
۲۵۶.....	روشهای اثبات ارتباط قصه‌ها با غرض اصلی سوره.....
۲۵۷.....	۱- بررسی عینی ارتباط داستانهایی یک سوره.....
۲۵۸.....	۲- چگونگی کار یک قصه در چند سوره.....
۲۵۹.....	سخن پایانی.....
۲۶۰.....	فهرست منابع.....

مقدمه

در میان انبوه مسائل مربوط به علوم قرآنی کمتر مسأله‌ای را می‌توان یافت که اهمیت و نقش کلیدی مبانی و اصول تفسیری یا به عبارت دیگر «قواعد تفسیر» را داشته و به اندازه این بحث مهم و اصولی، در برداشت، تدبر و تفسیر صحیح قرآن کریم و تبیین میزان اعتبار آن از تأثیر و اهمیت، برخوردار باشد؛ چرا که قواعد، در هر علمی به مثابه ابزاری برای تولید علم به حساب می‌آید؛ لذا «قواعد تفسیر» نیز همان ابزار لازم برای تفسیر تلقی می‌گردد.

بر همین اساس است که بسیاری از علوم به عنوان ابزار برای علوم دیگر یا به عرصه، گذاشته‌اند؛ مانند نقش ابزاری نحو برای ادبیات عرب یا اصول فقه برای فقه و یا اصول حدیث برای حدیث و در واقع مفسر بسان فقیهی است که با استفاده از «اصول و قواعد» به سرائ آيات الهی می‌رود تا از معانی واژگانی و معانی آیات پرده برداری و آن را تبیین یا به عبارت دیگر «استنباط» نماید.

هر تفسیر قرآنی بر اساس مبانی، قواعد، روش و گرایش خاصی بنیان نهاده می‌شود و اصطلاحات خاصی در آن به کار می‌رود که تبیین آن‌ها برای نویسنده و مخاطب تفسیر مفید است.

وقتی مبانی و روش و گرایش تفسیر روشن شود، مفسر می‌کوشد آنها را در کل تفسیر رعایت کند و بدین ترتیب، نوعی همگونی در تفسیر هویدا می‌شود و نیز مخاطب می‌تواند با مطالعه آنها از مبانی نظری مفسر و روش و گرایش عملی او در تفسیر و معانی اصطلاحاتی که به کار برده آگاه شود و انتظارات و داوری خود را در همان حوزه محدود کند.

در رابطه با ضرورت مبحث «قواعد تفسیر» نیز باید متذکر شد که مباحثی از این دست با ضرورت خود تفسیر گره خورده و ارتباط تنگاتنگی با آن دارد. در خصوص ضرورت تفسیر نیز می‌توان به آیاتی که انسان را به تدبر در آیات الهی امر می‌کند

و یا آیاتی که یکی از رسالت های پیامبر ﷺ را رسالت تبیینی و تفسیری آن حضرت بر می شمرد، اشاره نمود:

«کتاب أنزلناه إليك مبارك ليدبروا آياته وليتذكر أولوا الألباب» ص/ ۲۹.
«أفلا يتدبرون القرآن أم على قلوب أقفالها» محمد/ ۲۴.

محمد جواد مغنیه در تفسیر الکاشف در ذیل آیه ۷۸ سوره مبارکه بقره چنین آورده است:

«وَفِي هَذِهِ الْآيَةِ دَلَالَةٌ وَاضِحَةٌ عَلَى أَنَّ تَفْسِيرَ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ لَا يَجُوزُ بِالتَّخْرُصِ وَالظَّنِّ، بَلْ يَنْبَغُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ مِنَ الْعِلْمِ بِقَوَاعِدِ التَّفْسِيرِ وَأَصُولِهِ، وَمُرَاعَاةِ هَذِهِ الْقَوَاعِدِ فِي بَيَانِ مُرَادِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ حَذَرًا مِنَ الْكُذْبِ عَلَيْهِمَا، وَالنَّسْبَةِ إِلَيْهِمَا دُونَ مَبَرِّ شَرْعِي.»

این آیه به روشنی بیان می کند که تفسیر قرآن و سنت بوسیله افتراء و ظن و گمان جایز نیست، بلکه قبل از هر چیزی باید آگاه به قواعد تفسیر و اصول آن بود و بکار گیری این قواعد برای بدست آمدن مراد خدا و پیامبر الهی به این سبب است که کلام دروغی به آنها نسبت داده نشود.

قواعد تفسیر، طیف گسترده ای از قوانین و ضوابط تفسیری را شامل می شود که گاه تا ۳۸۰ قاعده شمرده شده است^۲ که بسیاری از آنها با علوم دیگر (همچون اصول فقه، ادبیات، معانی و بیان، منطق، واژه شناسی و ...) مشترک است و برخی قواعد دیگر مخصوص تفسیر است یا غالباً در تفسیر به کار می رود.

توجه به این طیف گسترده قواعد و بررسی همه جانبه آنها، نیازمند تدوین گسترده جلد های متعددی است؛ اما از آنجا که برخی از این قواعد در علوم دیگر بررسی می شود و برخی نیز از اهمیت کمتری برخوردار است؛ بنابراین در این نوشتار سعی

۱ - تفسیر الکاشف، ج ۱، ص: ۱۳۴.

۲ - قواعد التفسیر، ج ۱، ص ۵.

شده است با توجه به میزان حجم کتاب‌های آموزشی به پاره‌ای از قواعدی که از درجه اهمیت بیشتری بر خوردار هستند، اشاره شود.

این کتاب دارای چهار بخش کلی است؛ بخش اول مربوط به کلیات و بخش دوم آن مربوط به قواعد دخیل در واژه‌شناسی است و بخش سوم مربوط به قواعد معناشناسی گزاره‌ای و بخش چهارم متشکل از معناشناسی قواعد فراگیر متن (قواعد تفسیر ارگانیک یا ساختاری قرآن کریم) است.

در پایان این مقدمه، بیان این نکته نیز ضروری به نظر می‌رسد که در تدوین این نوشتار سعی شده است - علاوه بر مقدمه‌های کتب تفسیری، که یکی از منابع سرشار و غنی قواعد تفسیر، محسوب می‌گردد - کتاب‌های مختلفی اعم از کتاب‌های متقدم و متأخر بخصوص معاصرین، مورد مطالعه قرار گیرد تا بر اساس قاعده عقلانی بهره‌گیری از تجارب دیگران، تحقیقی جامع، بیانی روان، مثال‌هایی روشن و ... ارائه شود؛ بر این اساس هر جا، در هر کتابی مطلبی شایسته و روشن آورده شده بود، سعی بر این شده است که این عبارت آن کتاب ذکر شود و هیچ ابائی از ذکر آن توسط نویسندگان وجود نداشته است چرا که قرآن حکیم در ذکر بندگان خداوند متعال می‌فرماید: «الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْآلِبَابُ» زمر/۱۸.

صفر المظفر ۱۴۳۴ برابر با دیماه ۱۳۹۱

محمود حسین زاده خراسانی